

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/
DDP-I.0210.3.(2).2026

Pan
prof. dr hab. Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na zawarte w Pana piśmie z dnia 26 lutego 2026 r. (znak: GK-GKOZP.100.5.2025.BK) wątpliwości dotyczące przepisów ustawy z dnia 23 stycznia 2026 r. o zawodzie psychologa oraz samorządzie zawodowym psychologów (zwanej dalej: „ustawą”), odnoszących się do pomocy psychologicznej, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Prace legislacyjne nad projektem ustawy trwały prawie dwa lata. Podczas procesu legislacyjnego projekt ustawy został poddany szerokim konsultacjom publicznym – został przekazany do 73 podmiotów reprezentujących środowisko psychologów, obejmujących stowarzyszenia, fundacje, związki zawodowe zrzeszające psychologów oraz przedstawicieli świata akademickiego. W ramach konsultacji publicznych wpłynęło ponad 60 opinii. Zgłoszone uwagi zostały szczegółowo przeanalizowane, co pozwoliło zapewnić wrażliwość projektu na specyfikę wszystkich obszarów działania psychologa, a jednocześnie zachować jednolity charakter regulacji. Co istotne, projekt był też dwukrotnie przekazywany do uzgodnień i opiniowania, w tym do Rzecznika Praw Obywatelskich.

Zaznaczyć należy, że w ramach opiniowania projektu ustawy Rzecznik Praw Obywatelskich nie zgłaszał uwag dotyczących treści art. 23 ust. 3.

Wyjaśnienia wymaga, że projekt ustawy był kilkakrotnie przedmiotem obrad na posiedzeniu Zespołu ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Strona samorządowa podkreślała, że w polskim systemie prawnym istnieją zawody, w których potencjalnie może dochodzić do kolizji zakresu zadań i obowiązków z zakresem zadań psychologa. W związku z tym strona samorządowa zgłaszała postulat objęcia przedstawicieli tych zawodów ochroną przed ewentualnymi sankcjami karnymi przewidzianymi w ustawie. Przedstawiciele tych zawodów podejmują swoje zadania

zawodowe na podstawie odrębnych przepisów. Zadania te często dotyczą obszarów związanych z pomocą psychologiczną, ale nie stanowią udzielania pomocy psychologicznej sensu stricto.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dostrzegając wagę problematyki zgłaszanej przez stronę samorządową zainicjowało spotkanie z udziałem przedstawicieli środowiska psychologów w celu wymiany spostrzeżeń i wypracowania właściwego rozwiązania. W dniu 17 marca 2025 r. odbyło się spotkanie online przedstawicieli Zespołu ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego wraz z przedstawicielami środowiska psychologów. W konsekwencji merytorycznej dyskusji wypracowano optymalne rozwiązanie o treści jak w art. 23 ust. 3 ustawy. Na etapie prac komisji sejmowych wielokrotnie podnoszono potrzebę pozostawienia regulacji art. 23 ust. 3 ustawy, a przedstawiciel strony samorządowej wskazywał na rangę tego przepisu w kontekście zadań realizowanych na szczeblu samorządowym, np. w ramach ośrodków pomocy społecznej.

Nie bez znaczenia jest fakt, że Rzecznik Praw Obywatelskich przedmiotowe wątpliwości zgłosił dopiero na etapie prac Senatu, pomimo zaangażowania na poprzednich etapach procesu legislacyjnego. Ustawa, która trafia do Senatu jest efektem zaawansowanych prac, w których – jak w przypadku ustawy o zawodzie psychologa oraz samorządzie zawodowym psychologów – aktywnie uczestniczyła strona społeczna, w tym zwłaszcza szerokie grono przedstawicieli środowiska psychologów. Ponadto, ustawa o tak istotnym znaczeniu społecznym powinna stanowić wynik konsensusu wszystkich sił politycznych w całym parlamencie. W związku z tym nie jest pożądane wprowadzanie na etapie senackim zmian do przepisu, który wywiera zasadniczy wpływ na istotną grupę obywateli (tu: przedstawicieli tzw. zawodów pomocowych). Dokonywanie zmian w przepisach, które były formułowane wskutek długotrwałych konsultacji publicznych stanowiłoby o ignorancji względem obywateli uczestniczących w procesie legislacyjnym. Wprowadzanie istotnych zmian w projekcie na etapie senackim mogłoby spotkać się z zarzutem naruszenia art. 2 Konstytucji RP poprzez naruszenie reguły trzech czytań do jakich powinno dojść w Sejmie RP.

Zgodnie z ustawą do udzielania świadczeń psychologicznych, o których mowa w art. 23 ust. 2, a więc również pomocy psychologicznej, uprawniona jest wyłącznie osoba posiadająca prawo wykonywania zawodu psychologa, czyli taka osoba, która m. in. spełnia wymagania z art. 5 ust. 5 ustawy, w tym posiada tytuł zawodowy magistra na kierunku psychologia. Oznacza to, że osoba, która przykładowo ukończyła kursy, szkolenia bądź studia podyplomowe w zakresie psychotraumatologii, pomocy psychologicznej, etc., nie będzie

uprawniona do udzielania pomocy psychologicznej, jeżeli nie posiada tytułu zawodowego magistra na kierunku psychologia i nie jest wpisana do Rejestru Psychologów.

Po wejściu w życie ustawy pomoc psychologiczna może być świadczona tylko przez osoby posiadające prawo wykonywania zawodu psychologa. Jedynie poszczególne działania mieszczące się w zakresie udzielania pomocy psychologicznej mogą być realizowane również przez osoby, które wykonują inne zawody. Warunkiem jest jednak, że będą się tego podejmowały w ramach zadań realizowanych na podstawie obowiązujących przepisów (np. ustawy o pomocy społecznej).

Zawody które wpisują się w treść art. 23 ust. 3 ustawy to nie są przypadkowe profesje – są to tzw. zawody pomocowe. Przedstawiciele tych zawodów najczęściej jako pierwsi mają kontakt z osobami, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Ich obecność wynika z charakteru wykonywanych obowiązków zawodowych. Istotne jest więc prawne rozpoznanie roli np. funkcjonariuszy policji czy osób zajmujących się interwencją kryzysową w instytucjonalnym systemie wsparcia, które gwarantuje państwo osobom w rozmaitych trudnych sytuacjach życiowych. Należy zauważyć, że w sferze tak złożonej jak dobrostan psychiczny ludzi nie sposób postawić sztywnych granic pomiędzy aktywnościami zawodowymi różnych profesji. W ich ramach pewne kompetencje mają charakter wyłączny, ale istnieje też wiele „punktów stykowych” w tym zakresie. Umiejętność adekwatnego reagowania to pragmatyka wpisana choćby w zawód asystenta rodziny. A zatem, skuteczna pomoc w trudnych sytuacjach życiowych wymaga podejścia opartego na współpracy różnych służb i specjalistów.

Przyjęcie stanowiska Rzecznika Praw Obywatelskich mogłoby prowadzić do zawężenia możliwości niesienia wsparcia osobom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Przepis art. 23 ust. 3 ustawy nie tworzy nowej rzeczywistości, lecz służy bezpieczeństwu osób udzielających wsparcia, jak i osób, które z tego wsparcia korzystają.

Niezależnie od powyższego podkreślić należy, że działania polegające na zapewnieniu bezpieczeństwa, uspokojeniu i wsparciu emocjonalnym poprzez pomoc w obniżeniu napięcia, okazanie empatii i zrozumienia, a także udzieleniu informacji dotyczących dostępnej pomocy, nie stanowią jeszcze pomocy psychologicznej *sensu stricto*. Takie wsparcie może poprzedzać właściwą pomoc psychologiczną, ale jej nie stanowi. Udzielenie pomocy psychologicznej często poprzedza diagnoza psychologiczna (przeprowadzana za pomocą metod psychologicznych, opartych na dowodach naukowych), której osoba bez wykształcenia psychologicznego nie może dokonać, a w konsekwencji nie jest w stanie świadczyć dopasowanej, celowanej pomocy psychologicznej.

Ustawa przepisem karnym art. 127 chroni odbiorców świadczeń psychologicznych przed „pomocą psychologiczną” udzielaną przez nieuprawnione osoby. Udzielanie świadczeń psychologicznych bez posiadania uprawnień zawodowych, a co za tym idzie bez odpowiednich kwalifikacji, jest społecznie niebezpieczne i może powodować poważne konsekwencje dla zdrowia, a nawet życia odbiorców takich świadczeń. Z tego względu ustawodawca wprowadził w tym zakresie odpowiedzialność karną, a nie wykroczeniową, jak w przypadku pozostałych przepisów karnych zawartych w ustawie.

Z wyrazami szacunku
Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/